

**RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION**

**Bruxelles, den 25. januar 2002 (06.02)
(OR. fr)**

**5654/02
ADD 1**

**ECOFIN 36
SOC 35
AG 2
MI 9
IND 4
RECH 18
EDUC 14
ENER 19
ENV 37**

FØLGESKRIVELSE

---

fra: Bernhard ZEPTER, vicegeneralsekretær for Europa-Kommissionen
modtaget den: 17. januar 2002
til: Javier SOLANA, generalsekretær/højststående repræsentant

---

Vedr.: Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene til støtte for
Kommissionens rapport til mødet i Det Europæiske Råd i Barcelona i foråret
Lissabon-strategien – gennemføre forandringer

Hermed følger til delegationerne Kommissionens dokument - SEK(2002) 29.

Bilag: SEK(2002) 29

**COUNCIL OF
THE EUROPEAN UNION**

**Brussels, 25 February 2002 (27.02)
(OR. fr)**

**5654/02
ADD 2**

**ECOFIN 36
SOC 35
AG 2
MI 9
IND 4
RECH 18
EDUC 14
ENER 19
ENV 37**

COVER NOTE

---

from : Mr Bernhard ZEPTER, Deputy Secretary-General of the European Commission

date of receipt : 22 February 2002

to : Mr Javier SOLANA, Secretary-General/High Representative

Subject : Annex 2 to the Commission Staff Working Paper: The Lisbon strategy – Making change happen

---

Delegations will find attached Commission document SEC(2002) 29/2 ¹.

Encl.: SEC(2002) 29/2

---

¹ This document contains additional updated data not available at the time of adoption of Annex 2, which is contained in 5654/02 ADD 1 and 5654/02 ADD 1 REV 1 (English, French and German versions).

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 22.2.2002
SEC(2002) 29/2

ADDENDUM

updated and completed data not
available at the time of adoption

ANNEX 2

to the

Commission Staff Working Paper

**in support of the Report from the Commission
to the Spring European Council in Barcelona
{COM(2002)14 final}**

THE LISBON STRATEGY – MAKING CHANGE HAPPEN

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND

- Indicator a1: GDP per capita in PPS
- Indicator a2: Real GDP growth rate
- Indicator b1: Labour productivity per person employed
- Indicator b2: Labour productivity per hour worked
- Indicator c1: Total Employment Growth
- Indicator c2: Employment Growth - females
- Indicator c3: Employment Growth - males
- Indicator d: Inflation rate
- Indicator e: Unit labour cost growth
- Indicator f: Public Balance
- Indicator g: General Government Debt

1. EMPLOYMENT

- Indicator I.1.1 Total employment rate
- Indicator I.1.2 Employment rate - females
- Indicator I.1.3 Employment rate - males
- Indicator I.2.1 Total employment rate of older workers
- Indicator I.2.2 Employment rate of older workers - females
- Indicator I.2.3 Employment rate of older workers - males
- Indicator I.3: Gender pay gap
- Indicator I.4: Tax rate on low-wage earners
- Indicator I.5: Life-long learning (adult participation in education and training)
- Indicator I.6.1: Accidents at work - serious accidents
- Indicator I.6.2: Accidents at work - fatal accidents
- Indicator I.7.1: Total Unemployment rate
- Indicator I.7.2: Unemployment rate - females
- Indicator I.7.3: Unemployment rate - males

2. INNOVATION AND RESEARCH

Indicator II.1: Spending on Human Resources (Public expenditure on education)

Indicator II.2.1: R&D expenditure - BERD

Indicator II.2.2: R&D expenditure - GERD

Indicator II.3.1: Level of internet access - household

Indicator II.3.2: Level of Internet access - enterprise

Indicator II.4: Science and technology graduates

Indicator II.5.1: Patents - EPO

Indicator II.5.2: Patents - USPTO

Indicator: II.6.1: Venture capital - early stage

Indicator: II.6.2: Venture capital - expansion & replacement

Indicator II.7.1: ICT expenditure - IT expenditure

Indicator II.7.2: ICT expenditure - Communications expenditure

3. ECONOMIC REFORM

Indicator III.1.1: Relative price levels

Indicator III.1.2: Price convergence between EU Member States

Indicator III.2a.1: Price of telecommunications - local calls

Indicator III.2a.2: Price of telecommunications - national calls

Indicator III.2a.3: Price of telecommunications - calls to USA

Indicator III.2b.1: Electricity prices - industrial users

Indicator III.2b.2: Electricity prices - households

Indicator III.2c.1: Gas prices - industrial users

Indicator III.2c.2: Gas prices - households

Indicator III.3.1: Market share of the largest generator in the electricity market

Indicator III.3.2.a: Market share of the incumbent in fixed telecommunications - local calls (including calls to the Internet)

Indicator III.3.2.b: Market share of the incumbent in fixed telecommunications - long distance

Indicator III.3.2.c: Market share of the incumbent in fixed telecommunications - international calls

Indicator III.3.3: Market share of the incumbent in mobile telecommunications

Indicator: III.4: Public procurement

Indicator: III.5: Sectoral and ad hoc State Aid

Indicator: III.6: Capital raised on stock markets

Indicator: III.7: Business investment

4. SOCIAL COHESION

Indicator IV.1: Distribution of Income (S80/S20 ratio)

Indicator IV.2.1: Risk of poverty rate before social transfers

Indicator IV.2.2: Risk of poverty rate after social transfers

Indicator IV.3: Persistent risk of poverty

Indicator IV.4: Regional cohesion

Indicator IV.5: Early school-leavers not in further education or training

Indicator IV.6: Long-term unemployment rate

Indicator IV.7: Population in jobless households

5. ENVIRONMENT

Indicator V.1: Emissions of greenhouse gases

Indicator V.2: Energy intensity of the economy

Indicator V.3.1: Volume of freight transport relative to GDP

Indicator V.3.2: Volume of passengers transport relative to GDP

Indicator V.4.1: Modal split of freight transport - percentage share of road

Indicator V.4.2: Modal split of passengers transport - percentage share of cars

Indicator V.4.3: Modal split of passengers transport - percentage share of aviation

Indicator V.5.1: Urban air quality - Ozone exposure above limit values

Indicator V.5.2: Urban air quality - Particulate (PM10) exposure above limit values

Indicator V.6.1: Municipal waste collected

Indicator V.6.2: Municipal waste landfilled

Indicator V.6.3: Municipal waste incinerated

Indicator V.7: Share of renewable energy

"SEC_2002_29_A
NNEX 2_EN.xls"

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.1.2002
SEC(2002) 29

Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene

**til støtte for Kommissionens rapport
til mødet i Det Europæiske Råd i Barcelona i foråret
{COM(2002)14 final}**

LISSABON-STRATEGIEN – GENNEMFØRE FORANDRINGER

INDHOLDSFORTEGNELSE

I	DEN GENERELLE UDVIKLING EFTER DET EUROPÆISKE RÅDS MØDE I LISSABON.....	3
1.	Den makroøkonomiske situation	3
2.	Beskæftigelse	4
3.	Uddannelse, faglig uddannelse, forskning og innovation	7
4.	Den økonomiske reform.....	10
5.	Social samhørighed	12
6.	Miljø	14
II	Eksempler på udviklingen af politikker efter Det Europæiske Råds møde i Lissabon.....	17
	BILAG 1 Lissabon – to år efter: Oversigt over det hidtil opnåede	22
	BILAG 2 Strukturelle indikatorer 2002.....	

Fremskridt med hensyn til de politikmål, som blev fastlagt med Lissabon-strategien: en oversigt

Dette arbejdsdokument er blevet udarbejdet som støtte for Europa-Kommissionens rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona. I afsnit I gives der en detaljeret analyse af de fremskridt, der er sket mht. gennemførelsen af de mål, der er fastlagt for EU i Lissabon-strategien. I afsnit II gives en række konkrete eksempler på udviklingen mht. politikkerne til gennemførelse af Lissabon-strategien. Som supplement er der to bilag.

I bilag I gives der en oversigt over den nye politik og de andre aktioner, der blev udarbejdet på EU-niveau som reaktion på denne strategi. Der anføres også forslag, som for indeværende behandles i Rådet og Europa-Parlamentet, samt i tilfælde af vedtagne foranstaltninger, også den dato, hvor disse er trådt i kraft. I dette bilag henvises der specifikt til de politikker, som indgår i dagsordenen for den sociale og arbejdsmarkedsmæssige politik, hvor Kommissionen om kort tid vil fremlægge en særskilt resultattavle som svar på mandatet fra Det Europæiske Råds møde i Stockholm om regelmæssig beretning om fremskridt mht. gennemførelsen af denne dagsorden.

I bilag II er der anført den samlede række af vedtagne strukturelle indikatorer, som har været med til at danne grundlag for denne evaluering. Disse indikatorer findes sammen med de relevante data og definitioner på Eurostats websted (<http://europa.eu.int/comm/eurostat>), hvor de regelmæssigt føres ajour. Som følge af tidspunktet for denne rapport's offentliggørelse er mange af de foreliggende data forventninger og skøn for 2001.

I DEN GENERELLE UDVIKLING EFTER DET EUROPÆISKE RÅDS MØDE I LISSABON

1. DEN MAKROØKONOMISKE SITUATION

(Jf. strukturelle indikatorer/den generelle økonomiske baggrund)

Der har været et stærkt fald i den økonomiske aktivitet i verdensøkonomien. Stigningen i oliepriserne, sammenbruddet i boblen af dot-com-virksomheder og sammenbruddet i verdenshandelen udgjorde vigtige faktorer i den økonomiske nedtur. Denne række af chok uden fortilfælde har påvirket den økonomiske aktivitet i verden bemærkelsesværdigt hurtigt.

Ud over den direkte virkning på handelen synes globaliseringen af de finansielle markeder og den stigende internationalisering i mange virksomheder at have spillet en vigtig rolle. På trods af et sundt grundlag har EU derfor ikke været i stand til at undgå denne økonomiske afmatning.

De tragiske begivenheder den 11. september og den efterfølgende politiske udvikling har yderligere styrket den usikkerhed, som allerede var fremherskende på markederne, i erhvervslivet og blandt forbrugerne. Sandsynligvis vil den yderligere mindske den økonomiske aktivitet på kort sigt og forsinke en eventuel bedring af den økonomiske aktivitet.

Ikke desto mindre er der grund til forsigtig optimisme og en tro på, at der vil vise sig en bedring i den økonomiske aktivitet i 2002. Der findes ingen større skævheder i EU-økonomien, og basalt er det økonomiske grundlag i vid udstrækning sundt takket være indsatsen i forbindelse med Den Økonomiske og Monetære Union og indførelsen af euroen.

Endvidere har udsigterne til en faldende inflation for nylig ført til et yderligere rentefald og en lettelse i den monetære politik, der vil bane sig vej i økonomien i de kommende kvartaler.

Der forventes således en beskeden fremgang i første halvdel af næste år som følge af fornyet tillid, en genopretning af det private forbrug (støttet af et yderligere fald i inflationen) og en genopbygning af virksomhedernes lagre for at kunne opfylde den kommende efterspørgsel. Styrken i en sådan vækst vil først vise sig i anden halvdel af året, hvis eksportmarkederne genvinder deres styrke, således at væksten i 2002 forventes at ligge lavere for året som helhed end i 2001. På kort sigt er udfordringen at tackle den cykliske stigning i arbejdsløsheden og især at stoppe enhver yderligere stigning i langtidsarbejdsløsheden og at fastholde arbejdsstyrkens anvendelighed på arbejdsmarkedet.

2. BESKÆFTIGELSE

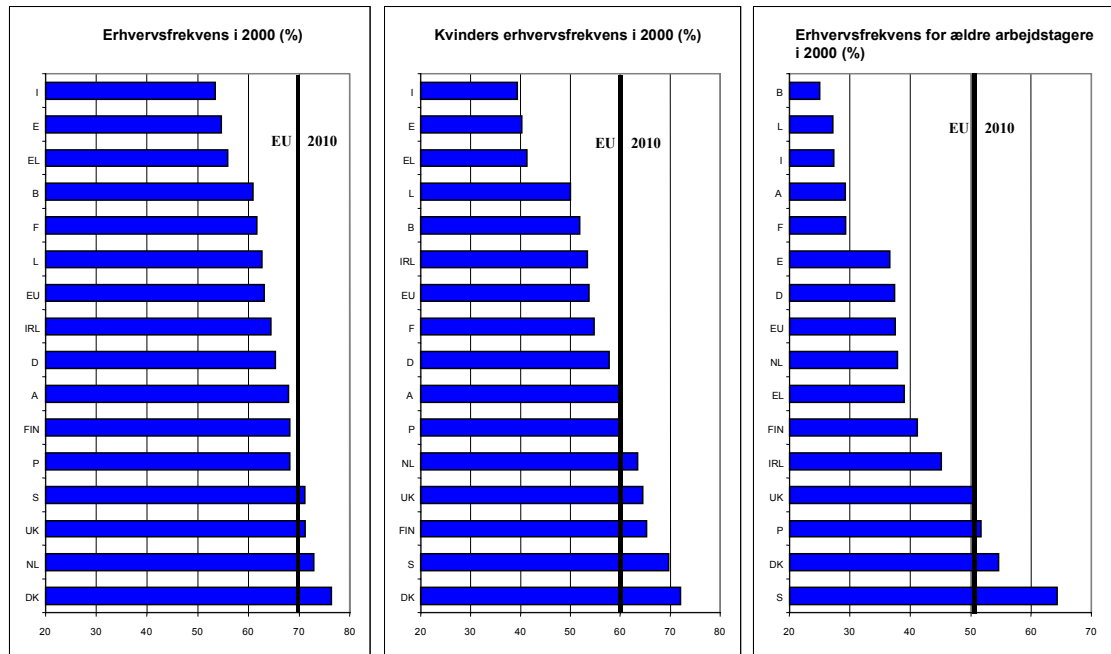
(Jf. de strukturelle indikatorer/beskæftigelse)

Et godt resultat i 2000

Parallelt med den stærke økonomiske vækstrate forbedredes beskæftigelsen markant i 2000, da der blev skabt ca. 3 mio. job i EU. Dette var mest åbenlyst i højteknologiske og videnintensive virksomheder.

Som et resultat heraf steg den generelle erhvervsfrekvens (jf. grafen) med en procent til 63,2 %. Fremgangen var særlig udpræget i Spanien, Irland og Nederlandene, hvor erhvervsfrekvensen steg med ca. to procentpoint, men der er stadig meget store forskelle mellem medlemsstaternes erhvervsfrekvens.

Skal målene for beskæftigelsen i Lissabon-strategien nås, vil det i sidste ende afhænge af, om der skabes en varig beskæftigelse i dette tiår. Der er rigelige muligheder for fremskridt. Især de fire store medlemsstater i euro-området må tage en større del af byrden ved at forbedre deres arbejdsmarked, hvis beskæftigelsesmålene skal opfyldes. Det kortsigtede prioriterede mål vil være, at man gør noget ved den cykliske stigning i arbejdsløsheden i forbindelse med den nuværende økonomiske afmatning.

Der er meget store udsving i kvinders erhvervsfrekvens i EU, og den er fortsat meget lav for ældre arbejdstagere

Erhvervsfrekvenserne steg både for mænd og kvinder i de fleste medlemsstater i 2000 og i 2001. Syv medlemsstater når i øjeblikket eller er nær på målet 70 % som et EU-gennemsnit, der er fastsat i Lissabon.

Erhvervsfrekvensen er fortsat lavere for kvinder med 54% i 2000 og et skøn på 54,7 % i 2001¹ set over for målet på 57 % i 2005 og 60 % i 2010, selv om det er kvinderne, der har fået mest ud af det imponerende antal nyoprettede job i 2000. Men mens erhvervsfrekvensen for mænd i EU i 2000 havde udsving på ca. 15 %, var udsvingene for kvinder på mere end 30 %. Italien, Grækenland og Spanien har alle erhvervsfrekvenser for kvinder på eller omkring 40 % eller lidt over.

Situationen for ældre arbejdstagere er endnu mere problematisk. Kun Sverige, Danmark, Portugal og Det Forenede Kongerige opfylder i øjeblikket målet fra Lissabon om en erhvervsfrekvens på 50 % for personer mellem 55 og 64 år. Den gennemsnitlige erhvervsfrekvens i EU steg kun let i 2001 til 38,3 %² fra 37,8 % i 2000. Dette er elleve procentpoint under målet fra Lissabon. Den demografiske udvikling indebærer, at denne del af befolkningen udgør en stadig større del, hvilket kan gøre de nødvendige tilpasninger mere vanskelige. Det vil kræve en særlig indsats fra de fire medlemsstater, hvor frekvensen i 2000 lå på mellem 26 og 30 %. Det er nødvendigt at man styrker incitamentet til at blive længere på arbejdsmarkedet, og man må især i det nuværende økonomiske klima være meget forsigtig med at indføre foranstaltninger, der opmuntrer til tidlig pensionering, hvilket blot kan gøre dette problem endnu mere alvorligt.

¹ Skøn baseret på foreliggende data. Den samlede række af strukturelle indikatorer vil blive regelmæssigt ajourført på Eurostats websted - <http://europa.eu.int/comm/eurostat>.
² Skøn baseret på foreliggende data.

Arbejdsløsheden faldt fortsat i år 2000 og i første del af 2001

Arbejdsløsheden faldt i næsten alle medlemsstaterne i 2000 og stabiliserede sig herefter i det meste af 2001, inden den begyndte at stige i nogle medlemsstater som følge af den aktuelle afmatning. Den generelle arbejdsløshedsprocent i EU faldt med næsten et halvt punkt til 7,7 %³ i EU og 8,4 % i Euroområdet. Afmatningen var særlig udtalt⁴ i Finland, Frankrig, Irland, Spanien og Sverige med et fald på mellem 0,7 % og 1 %.

Der var også forbedringer i de medlemsstater, som allerede havde opnået arbejdsløshedsprocenter omkring eller under 4 % – et resultat, som hører til blandt de bedste i verden - med undtagelse af Portugal⁵, hvis arbejdsløshedsprocent steg med 0,2 % til 4,3 %. Den øgede beskæftigelse i nogle af disse medlemsstater uden en kraftig lønstigning og en faldende langtidsarbejdsløshed i næsten alle medlemsstaterne tyder på, at de europæiske arbejdsmarkeder er begyndt at fungere bedre. Unge udgjorde 15,7 % af de arbejdsløse i EU i 2001, en marginal stigning i forhold til 2000.

Denne positive tendens forventes dog givetvis at blive bremsset på kort sigt. Prognoserne tyder på, at den cykliske afmatning kan føre til en stigning på hen mod 600 000 mennesker blandt de arbejdsløse i EU i 2003, inden arbejdsløshedsprocenterne igen kommer ned på sidste års niveau i 2003. Disse prognosers pålidelighed vil blive påvirket af en række faktorer, herunder også den tillid, som kan komme fra Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona.

Kvindens arbejdsløshedsprocent er fortsat relativ høj

Arbejdsløsheden faldt både for kvinder og mænd i de fleste medlemsstater i 2000, men arbejdsløshedsprocenterne for kvinder er fortsat højere i næsten alle medlemsstaterne. Forskellen er særlig markant i Grækenland og Spanien, hvor kvinders arbejdsløshedsprocent var mere end to gange så høj som mændenes.

I gennemsnit faldt arbejdsløshedsprocenten for kvinder i EU i 2000 til 9,7 % og for mænd til 7,0 %. Denne forskel blev indsnævret i 2001 med et fald i kvinders arbejdsløshedsprocent til 9,0 %, medens mændenes arbejdsløshedsprocent faldt langsommere til 6,7 %⁶. Der er fortsat betydelige regionale forskelle i arbejdsløsheden, som afspejler forskelle mht. den regionale økonomiske og demografiske udvikling, menneskelige ressourcer og lav mobilitet.

Der er brug for bedre incitamentter til at søge arbejde og for en reform af skattesystemerne og de sociale systemer

Inden for de seneste år har næsten alle medlemsstaterne nedsat skatterne, især i den nedre ende for at opmuntre virksomhederne til at ansætte flere mennesker, især inden for det ufaglærte område. På trods af dette er skatteprocenten for lavtlønsområdet (38 % i gennemsnit for EU) fortsat noget over skatteprocenten i USA (29 %), og i nogle medlemsstater ligger den på over 45 %. Man bør også have opmærksomheden

---

³ Skøn baseret på foreliggende data.

⁴ Skøn baseret på foreliggende data.

⁵ Skøn baseret på foreliggende data.

⁶ Skøn baseret på foreliggende data.

henledt på eventuelle hindringer for økonomisk vækst, der skyldes de nuværende skattesystemer og sociale sikringsordninger, hvis man vil fremme væksten. Hidtil har fremskridtene på udbudssiden på arbejdsmarkedet været ret beskedne. Samtidig har en række medlemsstater optrappet kampen mod den sorte økonomi.

Et første blik på kvalitet i arbejdet

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon understregede man ikke kun behovet for flere job, men efterlyste også bedre job.

I tre indikatorer fra den generelle række af de i øjeblikket foreliggende strukturelle indikatorer, der anerkender den komplekse idé om "kvalitet i arbejde," tages dette spørgsmål op. Indikatorerne giver imidlertid et noget ufuldstændigt og forældet billede. Det er derfor vanskeligt at drage en endelig konklusion om den seneste udvikling inden for dette område eller at få et billede af den indsats, der gøres nu som et resultat af, at dagsordenen for social- og arbejdsmarkedspolitikken er blevet lanceret. Dette omfatter f.eks. de debatter, Europa-Kommissionen tog initiativ til sidste forår om kvalitet i arbejdet og om virksomhedernes sociale ansvar, og det igangværende arbejde til udvikling af flere indikatorer for kvalitet i arbejdet.

Ikke desto mindre viser 1998-dataene for arbejdsulykker, at der i dette år var en markant forskel mellem medlemsstaterne, der delvist afspejlede strukturforskellene i medlemsstaternes økonomi. Nogle sektorer synes at indebære større risici end andre. I henhold til vurderinger formodes det, at 500 mio. arbejdsdage gik tabt som følge af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme i 1998.

1997-dataene om forskellene i løn til mænd og kvinder viser en let forbedring i de fleste medlemsstater, således at gennemsnitsniveauet for kvinder steg til 86 % af mændenes løn⁷.

3. UDDANNELSE, FAGLIG UDDANNELSE, FORSKNING OG INNOVATION

(Jf. strukturelle indikatorer/innovation og forskning)

Det er nødvendigt at accelerere overgangen til den videnbaserede økonomi

Forskning, innovation og uddannelse udgør kernen i den videnbaserede økonomi. Europas evne til at producere, videregive og anvende viden effektivt afhænger i vid udstrækning af dets evne til at udføre kvalitetsforskning, til at producere højtuddannede mennesker, og at virksomhederne i Europa er involveret i en løbende innovationsproces. Fremme af europæisk konkurrencedygtighed i den videnbaserede økonomi gennem forskning, innovation og investeringer i menneskelige ressourcer udgør fundamentet for den europæiske forskningspolitik.

Der sker fremskridt i Europas mål om at bevæge sig frem mod en videnbaseret økonomi. USA og Japan fører over EU både med hensyn til gennemførelsen af og investeringer i den videnbaserede økonomi. EU derimod har sin særlige styrke inden

---

⁷ Disse data er ikke korrigeret for forskelle med hensyn til arbejdsmarkedsfaktorer (f.eks. forskelle mellem mænd og kvinder med hensyn til kvalifikationer, arbejdserfaring og hvilke sektorer, der indgår i beskæftigelsen).

for grundforskningen og den akademiske forskning. Endvidere er nogle europæiske lande (Sverige, Finland, Tyskland, Danmark) blandt de lande, der klarer sig bedst i verden.

Det er nødvendigt at øge udgifterne til uddannelse

Det er af afgørende betydning, at man har en højt kvalificeret og fleksibel befolkning, hvis man med held vil gennemføre overgangen til den videnbaserede økonomi, som det kræves i konklusionerne fra mødet i Lissabon: *"enhver borger skal have de færdigheder, der er nødvendige for at leve og arbejde i dette nye informationssamfund"* og *der må komme en højere prioritering af livslang uddannelse som en grundlæggende komponent i den europæiske sociale model.*

Livslang uddannelse er fortsat ikke en realitet for hovedparten af borgerne. Men mere end 150 mio. mennesker har end ikke nået et grundlæggende niveau på gymnasieniveau, og mindre end 10 % af den arbejdende befolkning er inddraget i livslang uddannelse, og næsten 18 % af dem, der forlader skolen tidligt, får ikke yderligere kvalifikationer.

De gennemsnitlige offentlige udgifter til uddannelse⁸ i EU udtrykt i procent af bruttonationalproduktet forblev uændret 5 % mellem 1995 og 2000, om end dette dog betød en stigning i absolutte tal, da økonomierne i EU voksede. Lande såsom Danmark, Sverige, Østrig og Finland og OECD-lande såsom USA, Canada og New Zealand investerede alle mere.

Dette på trods af at livslang uddannelse og investeringer i menneskelig kapital giver mange fordele. Voksne, der løbende deltager i uddannelses- og videreuddannelsesforanstaltninger, udvikles til aktive borgere, medvirker til økonomisk og social samhørighed og får en personlig tilfredsstillelse, men det skaber også en mere fleksibel arbejdsstyrke. Flexibilitet er et vigtigt element, når man indfører en mere fleksibel form for tilrettelæggelse af arbejdet og anvendelse af innovative teknologier. Andelen af deltagere i livslang læring er forblevet på samme niveau siden mødet i Lissabon.

De strukturelle indikatorer dækker ikke uddannelse på det tredje niveau (universiteter og ikke-universitære uddannelsesinstitutioner for videregående uddannelser), hvor kun Finland (32 % af befolkningen) når det niveau, man har nået i Japan (nær 40 %) eller USA (35 %). Dette er en vigtig indikator for styrken i et lands kvalifikationsgrundlag.

Store udgifter til uddannelse afspejler sig også i landenes produktion af højt kvalificerede forskere, som det kan ses i Finland og Sverige, der havde langt det største antal nye videnskabelige og tekniske doktorgrader pr. indbygger i år 2000. Større medlemsstater med et godt ry inden for videnskab og teknologi (Tyskland, Frankrig, Det Forenede Kongerige) lå noget bag de førømtalte lande.

---

⁸ Skøn baseret på foreliggende data.

Forskning, teknologisk og videnskabelig kunnen

Regeringerne og erhvervslivet i EU investerer stadig en mindre andel af bruttonationalproduktet til forskning, end man gør i USA og Japan: 1,9 % i EU sammenlignet med 3,7 % i Japan og 2,6 % i USA i 1999. Denne investeringskløft skyldes først og fremmest færre investeringer fra erhvervslivet. Endvidere var den gennemsnitlige årlige vækst i erhvervslivets forskningsudgifter fortsat lavere i EU end i USA, omend den er lidt højere end i Japan i anden halvdel af 90'erne (jf. nedenstående diagram).

Med hensyn til den forskning, der udføres i den offentlige sektor, er der et meget differentieret billede. Med hensyn til forskning inden for den videregående uddannelse bruger Europa en lignende andel af sit bruttonationalprodukt som de to partnere (ca. 0,4 %), mens den statslige forskning ligger lidt højere i EU og Japan end i USA.

Andre tegn på fremskridt såsom patentansøgninger eller de europæiske forskeres andel af videnskabelige offentliggørelser giver en vis grund til optimisme. De årlige vækstrater med hensyn til patentansøgninger (både i EPO og USPTO) lå mellem 1995 og 1999 mindst lige så højt som i USA og langt over antallet af patentansøgninger i Japan. En anden positiv udvikling er, at EU-forskere har stået for en større andel af det samlede antal videnskabelige offentliggørelser i anden halvdel af 90'erne end deres fagfæller i USA, ligesom antallet af offentliggørelser er vokset stærkere i EU.

Anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologi vinder mere og mere frem, men giver sig endnu ikke udslag i en væsentlig produktionsstigning eller i en radikal omformning af den måde, erhvervslivet kører på.

Et stærkt konkurrencepres og rådigheden over risikovillig kapital har været brugt som forklaring på den succes, USA's økonomi tidligt har haft i informationssamfundet.

Mens industrien i EU har kunnet manifestere sig markant inden for telekommunikationsområdet - til dels takket være Europa-dækkende aftaler om standarder såsom standarderne for mobilkommunikation - er den producerende del af informations- og kommunikationsteknologisektoren i Europa fortsat mindre end i USA.

Brugen af informations- og kommunikationsbaserede teknologier er fortsat med at stige, både i USA og i EU. Andelen af EU-husstande med internetadgang hjemme f.eks. er fortsat steget med ca. et procentpoint pr. måned. De statslige myndigheder benytter i stigende grad Internettet til at give oplysninger online. Samtidig med at andelen af skoler, der er forbundet med Internettet, ligger på ca. 80 % i alle medlemsstaterne med undtagelse af Grækenland (45 %), Portugal (62 %) og Østrig (72 %), består den virkelige udfordring nu i at øge kvaliteten af udstyr og den service, der kan fås, og at forbedre andelen af elever med pc og internetadgang.

På trods af at der hele tiden sker fremskridt, har erhvervslivet, regeringerne og borgerne endnu ikke taget imod den nye teknologi, Internettet og den elektroniske handel så villigt som i USA. Som følge heraf er EU konkurrencemæssigt stillet

dårligere, ligesom man ikke har nydt godt af produktivitetstigningerne i samme udstrækning som erhvervslivet i USA.

4. DEN ØKONOMISKE REFORM

(Jf. de strukturelle indikatorer/den økonomiske reform)

Der sker i stigende grad en integration af det indre marked, men det er nødvendigt med hurtige fremskridt inden for en række vigtige nøgleområder.

I det sidste tiår er EU-markederne for varer i stigende grad blevet integreret i takt med, at det indre marked er blevet afsluttet, omend fremskridtene har været ret begrænsede i nogle sektorer som f. eks. byggeprodukter. Man kan argumentere, at de mere begrænsede fremskridt i oprettelsen af et indre marked for tjenesteydelser er en medvirkende faktor til EU's lave beskæftigelsesniveau inden for tjenesteydelser sammenlignet med USA. Ved en sammenligning er beskæftigelsesniveauet inden for produktionen stort set ens i EU og USA.

Fremskridtene mht. en yderligere åbning af markedet for offentlige indkøbskontrakter for konkurrence og integreringen af tjenesteydelser og især af finansielle tjenesteydelser kan bidrage afgørende til at skabe nye job og forbedre EU's vækstpotentiale og hjælpe med til at sørge for en bæredygtig økonomisk udvikling i EU.

F.eks. udgjorde alene markedet for de offentlige indkøbskontrakter 1 345 mia. EUR i 2000 eller næsten 16 % af bruttonationalproduktet i EU, men kun ca. 205 mia. EUR blev faktisk offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende. Dette implicerer, at store dele af dette marked endnu ikke er åbent for konkurrence for virksomheder i hele EU.

Den finansielle sektor repræsenterer 6 % af EU's bruttonationalprodukt og 2,45 % af beskæftigelsen. EU-forsikringselskaber alene har investeringer, der svarer til 50 % af EU's BNP, men det er nødvendigt at der sker større fremskridt mht. integreringen af kapitalmarkedet for at nå de mål, der blev fastsat i Lissabon, hvis tidsfristerne i strategien fra Lissabon skal overholdes, og hvis man skal kunne følge med udviklingen på markedet. Med mindre man snart vedtager og gennemfører foranstaltninger, vil den forventede gevinst fra integrationen af det finansielle marked risikere at blive udskudt til langt ud over de nuværende tidsfrister med heraf følgende virkninger for antallet af job og væksten. Dette dødvande på lovgivningsområdet indtræder på baggrund af en udvikling, hvor de europæiske børser slutter sig sammen, og indførelsen af euroen kan have givet nye impulser til denne udvikling.

Endvidere steg omfanget af ny kapital på aktiemarkederne i EU markant mellem 1997 og 2000 til et højere niveau end i USA udtrykt som en procentuel andel af BNP. En del af denne stigning skyldes sandsynligvis den økonomiske konjunkturudvikling og privatiseringsprocessen i nogle medlemsstater, men den repræsenterer fortsat en stigende vilje til at bruge aktiemarkedet som finansieringskilde. Ikke desto mindre er det samlede aktiemarkeds kapital i forhold til BNP i EU (ca. 120 %) fortsat kun to tredjedele af niveauet i USA.

Priskonvergens synes at miste fart

Den større grad af konkurrence, som det indre marked gav i 1990'erne, betød en gradvis tilpasning af prisniveauerne mellem medlemsstaterne. Hastigheden af denne konvergens synes dog være faldende, omend indførelsen af eurosedler og -mønter kan give nye impulser til en priskonvergens.

Offentlige værker og netværksindustrier med tjenesteydelser af generel interesse

I offentlige værker og netværksindustrier med tjenesteydelser af generel interesse er det endnu ikke muligt at vurdere de langsigtede virkninger af liberaliseringen af markeder såsom telekommunikation og energi, hvor processen med en åbning for konkurrence stadig pågår eller først er blevet afsluttet for kort tid siden. Der er imidlertid dokumentation for, at det har medført prisnedsættelser (jf. nedenstående), samtidig med at der fortsat er garanti for, at der ydes en landsdækkende rimelig service. Der er et klart behov for en yderligere integrering af disse servicemarkeder. Dette indgår som en del af processen med en gradvis åbning for konkurrence, samtidig med at man sørger for de nødvendige sikringer. Sådanne serviceydelser spiller en vigtig rolle i den økonomiske og sociale samhørighed i EU.

Prisnedsættelser inden for telekommunikation og el

Liberaliseringen af telekommunikations- og elsektoren er begyndt at give bonus i form af prisnedsættelser for forbrugerne. Den Europæiske Centralbank vurderer, at den kombinerede prisnedsættelse i telekommunikations- og elsektorerne direkte førte til et fald i den generelle inflation i Euro-området med 0,1 % mellem 1999 og 2000. Priserne er imidlertid faldet mindre for lokalsamtaler end for internationale og nationale opkald. Elpriserne faldt også i de fleste EU-medlemsstater, både for erhvervslivet og private, mellem 1997 og 2001.

Ikke desto mindre kan markedsandelen hos den hidtidige udbyder (den vigtigste virksomhed, der virkede på markedet inden liberaliseringen) i netværkindustrierne bruges til at give en forklaring på denne prisudvikling. På fastnettet, hvor det er sandsynligt, at den hidtidige udbyders markedsandel forbliver relativt stor, kan det få en negativ effekt på muligheden for fremtidige prisnedsættelser i de fleste medlemsstater. Imidlertid har udviklingen af mobil telekommunikation øget konkurrenceniveauet på det generelle telekommunikationsmarked.

Ligesom det er tilfældet for telekommunikation, vil udsigterne til fremtidige prisnedsættelser på elmarkedet sandsynligvis blive påvirket fremover af den fortsat store markedsandel, som nogle af de tidligere udbydere har inden for disse sektorer.

Der sker fremskridt i nedsættelsen af statsstøtten, men der er stadig brug for flere tiltag

På Det Europæiske Råds møde i Stockholm enedes medlemsstaterne om, "at medlemsstaternes ydelse af statsstøtte senest i 2003 bør udvise en nedadgående tendens i forhold til BNP under hensyn til nødvendigheden af i stedet at kanalisere støtten i retning af horisontale mål af fælles interesse, herunder samhørighedsmål". Også selv om medlemsstaterne har gjort visse fremskridt i forbindelse hermed, som det blev anerkendt i Rådet (industri) den 5. December 2001, og presset på de

offentlige budgetter er lettet tilsvarende, må medlemsstaterne fortsat overholde deres forpligtelser fuldt ud.

I forbindelse hermed er niveauet for den generelle statsstøtte i EU udtrykt som den procentuelle andel af BNP faldet løbende siden 1993. Mellem 1997 og 1999 er den blevet nedsat med over 30 %. De seneste data fra 1999 viser dog et støtteniveau på 1 % af BNP, hvilket giver plads for yderligere nedsættelser fremover. Der er dog fortsat markante forskelle mellem medlemsstaterne i omfanget af støtte, som gives, og hvor stor en del af økonomien, der dækkes.

De foreliggende data giver endnu ikke mulighed for en vurdering af udviklingen efter lanceringen af strategien fra Lissabon for at se, hvilken supplerende virkning dette kunne have haft, især med hensyn til fremme af et skift bort fra mere forvriddende former for støtte såsom sektorstøtte, ad hoc-støtte og omstrukturingsstøtte til støtte til horisontale mål (såsom uddannelse, samhørighed og SMV). I den aktuelle økonomiske situation og med følgerne af den 11. september for visse økonomiske sektorer vil det være vigtigt at følge udviklingen i tildeling af statsstøtte endnu mere omhyggeligt for at sikre, at den ikke fører til konkurrenceforvridning.

5. SOCIAL SAMHØRIGHED

(Jf. strukturelle indikatorer/social samhørighed)

En modernisering af den sociale model er af afgørende betydning, hvis strategien fra Lissabon skal lykkes.

Udviklingen af det videnskabelige samfund indebærer muligheden for at øge den økonomiske og sociale samhørighed ved at give flere muligheder i samfundet til et større antal mennesker. Disse muligheder kan dog kun udnyttes, hvis man får løst de nuværende problemer med fattigdom, udstødelse, arbejdsløshed og lavt uddannelsesniveau. Disse udfordringer er stadig et for udbredt problem i EU.

Risikoen for at ende i fattigdom udgør stadig en markant udfordring i EU

Uheldigvis er de allernyeste data for fattigdoms- og indtægtsindikatorerne fra 1998 - denne statistiske svaghed er dog blevet erkendt og taget op i forbindelse med det igangværende samarbejde inden for dette område. I 1998 var ca. 18 % af befolkningen i EU eller mere end 60 mio. mennesker truet af fattigdom, da de levede i husstande med mindre end 60 % af den nationale medianækvivalente indtægt pr. indbygger. Mere end halvdelen af disse mennesker havde været truet i indværende år og i to af de tre foregående år. Med hensyn til den andel af befolkningen, som var truet, var der betydelige forskelle i EU, gående fra 8 % til 23 % af befolkningen. Den laveste andel forekom i Danmark (8 %), Finland (9 %) og Sverige (12 %).

Dataene afslører, at de sociale sikringsystemer spillede en vigtig rolle i bekæmpelsen af fattigdom - uden sociale overførsler ville andelen af folk under fattigdomsgrænsen have været markant højere - andelen ville være steget til mellem en fjerdedel og en tredjedel af befolkningen.

Med hensyn til indkomstfordelingen tjente de højestlønnede 20 % af EU-befolkningen i 1997 næsten seks gange så meget som de 20 % af befolkningen

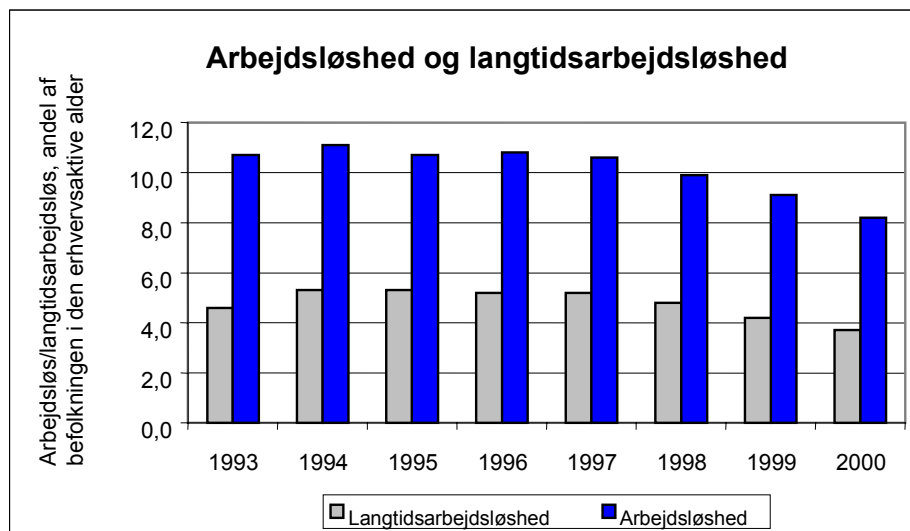
med de laveste indtægter. Både den manglende lighed i indtægter og forekomsten af mennesker, der er truet af fattigdom, synes at være størst i de medlemsstater, der bruger forholdsmæssigt lidt til sociale udgifter, og som oftest også er de mindst velstående.

Der er en vis grund til optimisme på grund af den forbedrede beskæftigelsessituation.

Som tidligere bemærket gør mangelen på mere aktuelle data det vanskeligt at drage nogen pålidelige konklusioner om den aktuelle sociale situation i EU. Ikke desto mindre skulle den mere omfattende jobskabelse i 2000, især for kvinder, kombineret med den betragtelige nedgang i arbejdsløsheden indtil den nuværende økonomiske afmatning have en positiv effekt. Som det blev understreget på Det Europæiske Råds møde i Lissabon, er den bedste sikring mod fattigdom og social udstødelse et arbejde. Nedgangen i langtidsarbejdsløsheden betegner også en positiv udvikling (den faldt fra lige over 5 % i 1995 til 3,6 % i 2000, selv om den forventes at stige lidt i 2001).

De langtidsarbejdsløse og deres familier hører til de grupper, der er alvorligt truet af social udstødelse og fattigdom, både i deres arbejdsliv og senere, fordi arbejdsløshed indebærer, at man ikke kan optjene en rimelig pension.

Man skal imidlertid ikke være alt for optimistisk. Risikoen for social udstødelse påvirkes af andre faktorer såsom forskelsbehandling, etnisk baggrund, få kvalifikationer/lavtlønsarbejde, familieopløsning, narkotikamisbrug, alkoholisme samt manglende opfyldelse af minimumskrav i form af bolig eller lægehjælp og hvis man bor i et fattigt område. Med hensyn til de fleste af disse aspekter er der ikke tilstrækkelig dokumentation for, at situationen er ved at blive bedre. Den aktuelle økonomiske afmatning, også selv om den kun skulle blive kortvarig, kan forværre situationen.

Betydningen af at styrke EU's kvalifikations- og videngrundlag, hvilket blev påvist i tidligere afsnit, er også en vigtig faktor, når man skal behandle problemet med social udstødelse. Det bidrager til at forbedre fremtidsudsigterne for alle grupper af arbejdstagere, herunder ældre, kvinder og unge. Nogle arbejdstagere i disse grupper

kan være særlig udsat for social udstødelse som følge af dårlige beskæftigelsesudsigter. Mens kvinders situation synes at blive bedre - både med hensyn til beskæftigelse og arbejdsløshed - synes situationen for ældre arbejdstagere at bedres i et mindre hastigt tempo. Ungdomsarbejdsløsheden på næsten 16 % af de arbejdsløse i EU er stadig et markant problem, selv om denne andel indtil 2001 også er faldet hurtigere end faldet i den generelle arbejdsløshed.

En anden udfordring for medlemsstaterne er at sikre et passende niveau for grunduddannelsen. Især ved at stoppe tendensen til at forlade skolen tidligt. Mens der var visse fremskridt inden Det Europæiske Råds møde i Lissabon, skønnes tallene (som vist tidligere) ikke at have ændret sig markant i de to år siden da. Denne udfordring er særlig stor i nogle medlemsstater (især Portugal (43 %), Italien (29 %) og Spanien(28 %)), eftersom det, at folk forlader skolen tidligt, udgør en vigtig faktor, der truer unge med social udstødelse.

Der er også et betydeligt regionalt element i den sociale samhørighed

Mens forskellene mellem medlemsstaternes indtægtsniveau mindskes, er de sværere at overvinde mellem regionerne i medlemsstaterne. Landene i samhørighedsfonden har haft en relativ høj national vækstrate, især Irland, hvis bruttonationalprodukt pr. indbygger nu ligger noget over EU's gennemsnit. På samme måde steg de tre fattigste medlemsstater (Grækenland, Spanien, Portugal) BNP pr. indbygger udtrykt i købekraft i de seneste tre år fra 68 % af EU's gennemsnit i 1988 til 79 % i 1999, en mindskelse af det oprindelige svælg med en tredjedel. Men der har i disse lande også været en forstærkning af de interregionale forskelle, da den nationale vækst synes at ske i få udviklingscentre i den første fase, hvor man begynder at vinde med.

Endvidere synes der at være et sammenfald mellem mere fattige regioner og regioner med høj arbejdsløshed, lavere produktivitet og beskæftigelse, især for kvinder. De regionale arbejdsmarkeder viser endnu mere markante variationer med en øget forskel inden for beskæftigelse og arbejdsløshed i alle medlemsstaterne.

6. MILJØ

(Jf. de strukturelle indikatorer/miljø)

Fire prioriterede områder

Ved at tilføje et miljøelement til strategien fra Lissabon viste Det Europæiske Råds møde i Göteborg, at man lagde vægt på en effektiv bærbar udviklingsstrategi for de tre (økonomiske, sociale og miljømæssige) retningslinjer. Det Europæiske Råd udpegede fire prioriterede områder: klimaændringer, transport, folkesundhed og naturressourcer. I denne rapport støtter man sig på en foreløbig række af eksisterende miljøindikatorer, men man vil fortsætte arbejdet med at forbedre disse indikatorer for at kunne give et mere bredt billede af fremskridtene på miljøområdet.

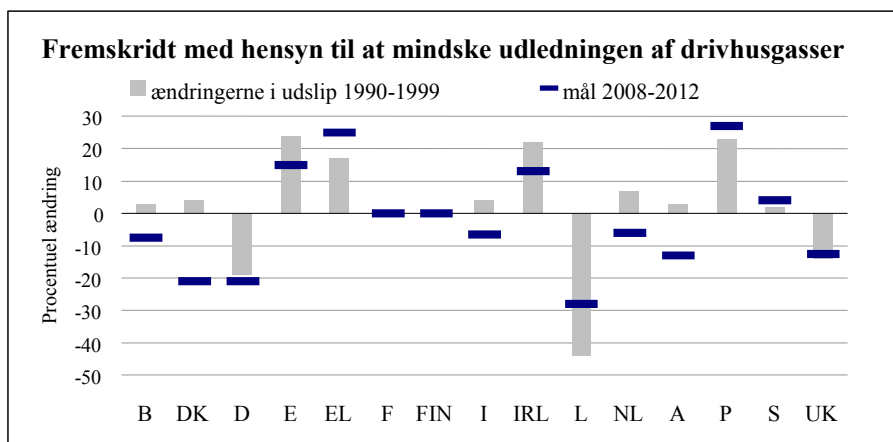
Klimaændringer: faldende antal emissioner og mindsket energiintensitet, men der er fortsat meget at gøre

Med hensyn til klimaændringer faldt mængden af drivhusgasemissioner i EU med 4 % mellem 1990 og 1999. Dette i modsætning til udviklingen i USA og Japan, hvor omfanget af emissioner steg med 11 % hhv. 6 %⁹. EU er derfor på linje med sine kvantitative mål for 2000 (stabilisering på 1990-niveau), men en opfyldelse af EU's kvantitative forpligtelse i henhold til Kyoto-protokollen (en nedsættelse med 8 % af 1990-niveauet i 2008-2012) udgør fortsat en meget krævende udfordring.

De konstaterede fremskridt skyldes dog først og fremmest store nedskæringer i udslippene i Tyskland og Det Forenede Kongerige. Den industrielle omstrukturering i de nye delstater i Tyskland, liberaliseringen af energimarkedet og et skift fra kul til gas i kraftværker i Det Forenede Kongerige står for en stor del af disse nedsættelser.

De aktuelle indikatorer dækker endnu ikke situationen for de seneste to år efter Det Europæiske Råds møde i Lissabon, men det forekommer sandsynligt, at den generelle tendens er fortsat.

I de fleste af medlemsstaterne er der ikke gjort tilstrækkeligt store fremskridt for at sikre, at de opfylder de mål, der blev vedtaget under EU's aftaler om at dele byrden i hele EU. I den aktuelle situation ville EU's drivhusgasemissioner i bedste fald stabilisere sig på 1990-niveau i 2010. Det er nødvendigt med en yderligere indsats for at opfylde Kyoto-målet med en nedsættelse på 8 % af emissionsmængden. Endvidere er Kyoto-målene kun et første skridt. Kommissionen har allerede foreslået, at mindske udledningen af drivhusemissioner med 1 % pr. år i forhold til 1990-niveauet frem til 2020.

Der har været en stabil men langsom forbedring af energiintensiteten i EU's økonomi inden for det seneste tiår, om end på et lavere niveau end det var tilfældet i 90'erne. Dette skyldes først og fremmest de relativt lave oliepriser.

Alle medlemsstaterne mindskede deres energiintensitet med undtagelse af Grækenland, Spanien og Portugal. Der har været betragtelige forbedringer i Irland, Luxembourg og Nederlandene, men denne type globale indikatorer skal læses med

⁹ Japan: ændring fra 1990 til 1997

en vis forsigtighed, da forbedringer kan være følgen enten af en højere energieffektivitet og/eller ændringer i økonomiens struktur.

Dette har også betydning i betragtning af den nuværende økonomiske afmatning, som synes at mindske den energimængde, der bruges. Dette vil eventuelt give sig udslag i statistikkerne for indeværende år og næste år.

Transport: fortsat vækst udtrykt i absolutte tal

EU's transportsystemer har været et nøgleelement i den økonomiske succes og integreringen af det indre marked. Men væksten i transporten har også bidraget markant til udledning af drivhusemissioner og brug af energi. De bidrager også til at øge miljøproblemerne såsom luftforurening og støj samt problemer i forbindelse med sikkerhed og for stærk trafik.

I EU er fragtomfanget steget hurtigere end BNP inden for de seneste år; i USA faldt forholdet mellem fragt og BNP derimod med næsten 10 % mellem 1995 og 1998, selv om udgangspunktet var et væsentligt højere absolut niveau. I store træk er forholdet mellem fragtmængden og BNP i de fleste medlemsstater nogenlunde ensartet. Irland udgør en undtagelse, hvor der var et fald på en femtedel i forholdet mellem fragtmængden/BNP inden for samme tidsrum.

Vejtransport er den dominerende transportform i EU. Den står for næsten halvdelen af al fragtttransport, og andelen vokser. EU-gennemsnittet dækker over store forskelle mellem medlemsstaterne, og i nogle lande afspejler det den betydning, deres nationale maritime sektor f.eks. har.

Vejtransport er den dominerende transportform i EU. Den står for næsten halvdelen af al fragtttransport, og andelen vokser. EU-gennemsnittet dækker over store forskelle mellem medlemsstaterne, og i nogle lande afspejler det den betydning, deres nationale maritime sektor f.eks. har. Andelen af vejtransport går fra 17 % i Grækenland til mere end 50 % i Frankrig og Tyskland (og mere end 70 % i Luxembourg). Med hensyn til transport af passagerer udgør bilrejsen næsten tre fjerdedele af den samlede transport. Men den hurtigst voksende form for transport er luftfarten, som har store miljømæssige virkninger.

Disse udviklingstendenser indebærer, at EU er langt fra et transportsystem, som er effektivt, velfungerende og bærbart. Medmindre sammenhængen mellem væksten i transport og BNP kan brydes, vil det miljømæssige pres og trafiktætheden som følge af den voksende trafikmængde blive øget. Derfor fastsatte man i Göteborg et strategisk mål for, at væksten i transport ikke skal følge væksten i BNP.

En ændring af trafikken til andre transportformer og en "internalisering" af de eksterne udgifter ved en forbedret prisstruktur udgør vigtige skridt i udarbejdelsen af en overordnet reaktion på problemerne. I hvidbogen om den fælles transportpolitik gik man ind for et sådant tiltag, hvor man fastsætter en hel række muligheder, der kan overvejes, både nye teknologier og brændstoffer, bedre udnyttelse af eksisterende transportinfrastrukturer og oprettelse af betalingssystemer for infrastruktur, som kan hjælpe med til at styre efterspørgslen.

Folkesundhed: luftens kvalitet i byer som et eksempel

Selv om den forventede levealder i EU generelt stiger, giver nogle udviklingstendenser i forbindelse med folkesundhed anledning til bekymring. Det er i stigende grad klart, at mange af disse hænger sammen med miljøforureningen. Kvaliteten af luften i byer tjener som et eksempel på miljøforurening med direkte virkning for folkesundheden. Mens luftkvaliteten i de fleste europæiske byer er blevet væsentlig bedre inden for de seneste tiår, er der fortsat problemer, der ikke forsvinder. Partikelstof og ozon er blevet udpeget som nogle af de vigtigste forurenere. Dette skyldes deres virkning på folkesundheden, især for grupper såsom børn, ældre og mennesker med immundefekter.

I de lande, hvor der foreligger data, synes eksponering for store koncentrationer af ozon at være det mest akutte problem - som bliver værre og værre - i Grækenland og Italien, mens partikelstof udgjorde et voksende problem. De høje værdier for Grækenland og Italien kan delvis forklares med deres vejrforhold. Der er opnået en væsentlig mindskelse i eksponeringen for partikelstof i Spanien.

Naturressourcer: omfanget af affald i kommunerne er stigende i de fleste medlemsstater

Omfanget af affald i kommunerne er generelt stigende i hele EU, omend billedet endnu en gang ikke er fuldstændigt med hensyn til sammenlignelige data. En eventuel undtagelse i den generelle tendens til en stigende mængde affald i kommunerne kunne være Frankrig. Opfyldning er den mest almindelige metode til fjernelse af affald i Grækenland, Italien, Spanien og Finland; 30 % eller mere af affaldet genbruges i Sverige, Nederlandene, Danmark og Belgien.

II EKSEMPLER PÅ UDVIKLINGEN AF POLITIKKER EFTER DET EUROPÆISKE RÅDS MØDE I LISSABON

For at skabe grundlag for forandring har man lanceret nye politikker og fremsat nye lovgivningsforslag. De vigtigste politikinstrumenter - fra den brede økonomiske politik og retningslinjerne for beskæftigelsen til chartret for små virksomheder - er blevet tilpasset i lyset af strategien fra Lissabon. Man har i nogle tilfælde givet støtte til politikker i form af nye programmer, midler og handlingsplaner. Inden for andre områder har strategien fra Lissabon virket som en ekstra støtte til forslag, der allerede var på Rådets og Europa-Parlamentets bord.

Det tager tid at udforme og udarbejde en politik og at få den gennem lovgivningsprocessen. Men to år efter Lissabon er det klart, at der er sket fremskridt, selv om virkningerne på væksten snarere vil mærkes på mellemlang til lang sigt. Inden for andre områder afhænger fremskridtet af, om der gennemføres aftaler inden for de kommende måneder om nye forslag, programmer og aktioner.

De ni eksempler, der er anført i det følgende, viser både eksempler på en positiv udvikling og områder, der giver anledning til bekymring.

1. Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden – et eksempel på, hvordan alle EU-instrumenterne anvendes til at skaffe flere og bedre job

Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden er af afgørende betydning for målet fra Lissabon om at modernisere og forbedre den sociale model i EU. Dagsordenen blev lanceret på Det Europæiske Råds møde i Nice og er et godt eksempel på, hvorledes et af målene fra Lissabon - flere og bedre job - kan gennemføres ved at kombinere en lang række aktioner på flere niveauer og ved at inddrage forskellige aktører, herunder arbejdsmarkedsparterne og civilsamfundet.

Arbejdsmarkederne reformeres ved hjælp af den europæiske beskæftigelsesstrategi, som hvert år styres af Rådet gennem retningslinjer for beskæftigelsen. Reformerne støttes finansielt af Den Europæiske Socialfond og af en række nye fællesskabsprogrammer såsom programmer vedrørende lige muligheder og social integration.

Både Rådet og Europa-Parlamentet har vedtaget lovgivningsforanstaltninger inden for områder såsom arbejdsmiljø eller ligebehandling af mænd og kvinder.

Den åbne koordinationsmetode fører til konkrete foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse og støtter tiltag til reformering af sociale sikringssystemer, især pensioner, for at sikre, at både de sociale og finansielle mål nås på en bæredygtig måde. Dette tiltag er sammen med indikatorer for social integrering nu blevet godkendt af Det Europæiske Råd i Laeken.

Forhandlingerne mellem arbejdsmarkedsparterne medvirker til at forbedre fleksibilitet og sikkerhed i arbejdsmiljøet.

2. To succes historier på vejen til den videnbaserede økonomi

- **Lille plante, omfattende videnskabelige resultater.** I december 2000 førte en forskning, som var sat i gang af Europa-Kommissionen, og som omfattede laboratorier i 15 lande - herunder også USA og Japan - til en for første gang fuldstændig genetisk sekvensering af en plante, arabidopsis, som har 115 millioner "base pairs" i næsten 26 000 gener. På grund af de utrolige ligheder med animalske og menneskelige gener giver dette store videnskabelige gennembrud mulighed for fremtidig anvendelse inden for medicin, landbrug, miljø og industri
- **Visioner om luftfartsforskning set i forhold til en tidsramme omkring 2020.** Luftfarten er fortsat en vigtig europæisk industrigren. Dens konkurrencedygtighed afhænger i høj grad af forskningen. "En vision om 2020", er et strategisk dokument, udarbejdet af højtstående repræsentanter for luftfartsindustrien efter anmodning fra Europa-Kommissionen. I dokumentet fokuserede man på prioriterede områder inden for forskningen, hvor der var behov for at tage de udfordringer op, sektoren står over for, og at opfylde de mål, der var enighed om. Blandt disse var en nedsættelse af ulykker med 50 %, en halvering af støj, der kan høres fra fly, 50 % nedskæring af CO₂-udslip og mere komfort til passagererne. Som et resultat blev der oprettet et rådgivende udvalg for forskning i luftfart i Europa i juni. Det er meningen, at det skal ændre den nuværende lappeløsning til et forskningsnetværk.

3. Liberalisering af telekommunikationen giver forbrugeren muligheden for et valg

I de fleste af medlemsstaterne blev telekommunikationsmarkederne åbnet for konkurrence fra den 1. januar 1998, mens det sidste marked åbnede den 1. januar 2001. I dag kan hele befolkningen i 12 medlemsstater vælge mellem mere end fem operatører, når det gælder nationale og internationale samtaler, og i seks medlemsstater, når det gælder lokalsamtaler. Denne konkurrence vil blive styrket og forstærket, når den for nylig vedtagne lovgivning træder i kraft i foråret 2003.

4. Den første benchmarking-rapport om gennemførelsen af direktiverne om el og gas¹⁰

På Det Europæiske Råds møde i Stockholm krævede man en detaljeret gennemgang af situationen inden for el- og gassektoren i forbindelse med en åbning af markedet. Den følgende kommissionsrapport konkluderer, at i de medlemsstater, der har vedtaget en politik på linje med Kommissionens nuværende forslag, har man generelt haft bedre ydelser end i de andre lande, især med hensyn til nye udbydere på markedet, flere valg for kunder og lavere priser.

Medlemsstaterne gør også fremskridt i indsatsen for at sikre, at andre mål i denne politik kan opfyldes inden for en konkurrencefremmende ramme. Spørgsmål såsom forsyningssikkerhed, standarder for den offentlige service og miljømål er af afgørende betydning for en vellykket energipolitik. Den hurtige vedtagelse af Kommissionens forslag er imidlertid bydende nødvendig for at undgå forvriddinger af det indre marked, eftersom nogle medlemsstaters energimarkeder er mere åbne for konkurrenter og nye udbydere end andre.

5. Fremskridt med hensyn til gennemførelsen af fællesskabsbestemmelser

Selv hvor der er blevet vedtaget bestemmelser, er gennemførelsen i hele EU fortsat et stort problem. På Det Europæiske Råds møde i Stockholm anmodede man medlemsstaterne om at sikre, at 98,5 % af al fællesskabslovgivning skulle være gennemført i national lovgivning, når Det Europæiske Råds møde blev afholdt i Barcelona.

Den seneste resultattavle for det indre marked (november 2001) viser fremskridt i de fleste medlemsstater, men giver også anledning til bekymring mht. nogle medlemsstater. Fem medlemsstater har allerede opfyldt dette mål, og tallet kan stige til mindst ti på mødet i Barcelona, men Grækenland (97,0 %), Frankrig (97,03 %), Østrig (97,1 %), Det Forenede Kongerige (97,2 %) og Tyskland (97,4 %) har alle stadig meget at gøre endnu.

Problemet er komplekst, fordi der er store variationer i mønstret for gennemførelsen, således at ca. 10 % af alle fællesskabsdirektiver endnu ikke er gennemført i EU, hvilket undergraver selve tanken om et indre marked for virksomheder og borgere.

---

¹⁰ Kommissionens første gennemførelsesrapport om det indre marked for el og gas, SEC(2000) 1957, 3.12.01

6. Overtrædelse af fællesskabsbestemmelserne er fortsat et problem

Med hensyn til overtrædelse af fællesskabslovgivningen giver situationen fortsat anledning til bekymring. Ultimo august 2001 behandlede Kommissionen 1 477 tilfælde af påståede overtrædelser af bestemmelserne for det indre marked.

Overtrædelsesprocedurerne er langvarige, ofte mere end to år, og kun en tredjedel af sagerne afgøres hurtigt. Selv hvis Domstolen afsiger kendelse til fordel for Kommissionen, hvilket sker i ni ud af ti tilfælde, trækker medlemsstaterne ofte sagen i langdrag, således at Kommissionen er nødt til at genindlede procedurerne.

7. Bedre gennemskuelighed mht. statsstøtten

Som reaktion på opfordringerne fra mødet i Lissabon og Stockholm har Kommissionen handlet for at forbedre gennemskueligheden ved at skabe et offentligt register over statsstøtte på Internettet¹¹ og ved at offentliggøre en resultattavle for statsstøtte. Denne udgør også et forum for medlemsstaterne, hvor de kan udveksle oplysninger om deres støttepolitikker og deres vurdering af den tildelte støtte.

Som bebudet i Stockholm er der blevet givet vejledning om, hvordan risikokapital skal behandles under bestemmelserne vedrørende statsstøtte og anvendelsen heraf i forbindelse med filmsektoren. Der vil blive offentliggjort nye bestemmelser i 2002 med en ajourføring af rammen for statsstøtte til forskning og udvikling og beskæftigelse.

8. Siden mødet i Lissabon er erhvervsklimaet begyndt at blive bedre: de første resultater af resultattavlen for virksomheder

Regeringerne har gennemført foranstaltninger for at fjerne snærende bånd, og der sker en hurtig udbredelse af begrebet e-government, som giver virksomheder og borgere lettere adgang til den offentlige forvaltning.

Der er sket fremskridt i flere medlemsstater mht. nedsættelse af ventetiden og omkostningerne, når en ny enkeltmandvirksomhed oprettes i Tyskland, Nederlandene, Østrig og Det Forenede Kongerige. Tilsvarende ligger udgifterne til registrering af en mindre virksomhed generelt på under 100 EUR og er gratis i Danmark, Spanien, Østrig og Det Forenede Kongerige. De typiske tidsfrister og udgifter ligger noget højere andre steder. Ikke desto mindre er reformen ved at få fodfæste.

For at starte et privat aktieselskab kræves der i Irland og Det Forenede Kongerige kun en minimumskapital på 1 EUR. Kravet om minimumskapital er også blevet nedsat i Belgien, Tyskland og Nederlandene, hvor det for fem år siden var ret omfattende.

Der kunne gøres mere inden for området konkurser og i forbindelse med overførsel af eksisterende virksomheder.

---

¹¹ http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/register/
http://www.europa.eu.int/comm/competition/state_aid/scoreboard/

9. Der har været et højt aktivitetsniveau efter mødet i Lissabon inden for området bærbart udvikling og miljø

Lanceringen af strategien for bæredygtig udvikling i Göteborg sidste juni er blevet fulgt op af en række vigtige forslag i dette efterår, bl.a. den europæiske pakke for klimaændringer, der består af forslag til et internt system for handel med emissioner i EU og en meddelelse om fastsættelse af de første skridt, der er nødvendige for at sikre, at EU opfylder sine forpligtelser fra Kyoto vedrørende nedsættelse af mængden af drivhusemissioner.

Klimakonferencerne i Bonn og Marrakech har åbnet vej for, at medlemsstaterne og EU kan ratificere Kyoto-protokollen inden verdensstopmødet for bæredygtig udvikling i september 2002.

Der er blevet vedtaget et direktiv om fremme af vedvarende energikilder, og der er blevet fremlagt forslag om biobrændsel, energieffektivitet i bygninger; en sammenhængende transportstrategi; der er blevet udarbejdet i en hvidbog, og man har nu afsluttet en høring efter en grønbog om sikkerhed i forbindelse med energiforsyningerne.

BILAG 1

Lissabon – to år efter: Oversigt over det hidtil opnåede

Bemærkning:

Fed skrift viser ændringer i stillingen siden Det Europæiske Råds møde i Stockholm. Kursiv angiver foranstaltninger, der forventes at blive fremlagt mellem offentliggørelsen af denne rapport og Det Europæiske Råds møde i Barcelon.

"FH" står for en fælles holdning/at der er opnået politisk enighed om et forslag.

Grå markering viser en vedtaget foranstaltning (den dato, foranstaltningen skal være gennemført, er understreget).

* angiver foranstaltninger, som indgår i resultattavlen for EU's social- og arbejdsmarkedspolitik, der viser, hvilke fremskridt der er gjort mht. den nye dagsorden for social- og arbejdsmarkedspolitikken.

Den samlede resultattavle vil blive offentliggjort af Kommissionen i begyndelsen af 2002 og vil vise, hvor dynamisk og fleksibel denne tavle er. Andre lovgivningsaktioner omfatter områder såsom sikkerhed og sundhed, handlingsprogrammet for beskæftigelsesincitament, det årlige arbejdsprogram vedrørende ligestilling, beslutningen om at erklære 2003 til Det Europæiske År for Handicappede Borgere, arbejdstagernes rettigheder (dvs. konkurser og medarbejderdata) og omfatter, hvor det er hensigtsmæssigt, indlæg fra arbejdsmarkedspartnerne, både på sektorniveau og omfattende flere erhvervsgrupper. Der er blevet givet støtte til mål i forbindelse med dagsordenen for social- og arbejdsmarkedspolitikken af Den Europæiske Socialfond. Der er også blevet fremlagt meddelelser om de sociale aspekter af offentlige kontrakter og om et bidrag til FN's verdenskonference til bekæmpelse af racisme og om grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
ET INFORMATIONSSAMFUND FOR ALLE			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ eEuropa-handlingsplanen ✓ eEuropa 2002 ajourføring (Nice) (rapport) ✓ eLearning-initiativet (handlingsplan) ✓ Meddelelse om Internettets organisation og administration 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Direktiv om e-handel <u>træder i kraft jan. 2002</u> ✓ Direktiv om tilsyn med virksomheder, som udsteder elektroniske penge <u>træder i kraft april 2002</u> ✓ Forordning om ubundet adgang til abonnentledninger <u>trådte i kraft 2001</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EEJ-NET (European Extra-Judicial Network - Europæisk Udenretsligt Net) oprettet i april 2000 ✓ Kommissionens websted om eConfidence (http://econfidence-jrc.it) ✓ Kommissionens støtte til Géant-nettet (tidobling af hastigheden på net, der forbinder forskningscentre inden udgangen af 2001)
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om adgang til offentlige websteder 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forordning om varer med dobbelt anvendelse (lettere eksport af højteknologiprodukter) <u>trådte i kraft sept. 2000</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ eEuropa-resultattavler (febr. 2001/jan. 2002) Digital resultattavle om unge
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om udnyttelse af offentlig information 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bruxelles-forordningen (regler for domstolenes kompetence og anerkendelse af retsafgørelser) <u>træder i kraft marts 2002</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Arbejdsdokument om e-integration
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om skabelse af et sikrere informationssamfund 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Direktivet om copyright <u>træder i kraft dec. 2002</u> 	
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om sikkerhed i elektroniske netværk 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Telekom-pakke (6 foranstaltninger) (med undtagelse af databeskyttelse) <u>træder i kraft i foråret 2003</u> 	
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oprettelse af et .eu-internet-domænenavn (forordning) FH 	
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ændring af momsreglerne for e-handel/elektronisk fakturering (2 direktiver) 	
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fjernsalg af finansielle tjenesteydelser FH 	

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
OPRETTELSE AF ET EUROPÆISK OMRÅDE FOR FORSKNING OG INNOVATION			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om et europæisk forskningsrum og fremtidige retningslinjer for forskningen (2002-2006) ✓ Meddelelse om Det Europæiske Forskningsrums internationale dimension ✓ Meddelelse om Det Europæiske Forskningsrums regionale dimension ✓ Meddelelse om en mobilitetsstrategi for Det Europæiske Forskningsrum ✓ Meddelelse om videnskab, samfundet og borgeren (handlingsplan) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Europæisk patent (forordning) ✓ EF-design (forordning) ✓ Forslag til det sjette rammeprogram (og specifikke programmer) - FH 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Benchmarking af nationale forskningspolitikker (herunder udvikling af indikatorer) ✓ Arbejdsdokumenter om forskningsinfrastrukturer, kortlægning af ekspertise, kvinder og videnskab ✓ Ekspertgruppe på højt plan om forbedring af forskernes mobilitet ✓ Fælles memorandum mellem Kommissionen og EIB om samarbejde på forskningsområdet
OPRETTELSE AF ET GUNSTIGT MILJØ FOR ETABLERING OG UDVIKLING AF INNOVATIVE VIRKSOMHEDER, SPECIELT SMV'ER			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om erhvervs politik ✓ Rapport om konkurrenceevnen 2001 ✓ Rapport om Best-proceduren (2001) ✓ Meddelelse om innovation i en vidensbaseret økonomi ✓ Meddelelse om e-økonomiens indvirkning på erhvervslivet 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Flerårigt program til fremme af initiativ (2001-2006) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ Charter for små virksomheder (godkendt i Feira) ✓ Benchmarking af erhvervs politik, herunder det tidsforbrug og de udgifter, som er forbundet med oprettelse af en virksomhed ✓ Resultattavle for innovation

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
ØKONOMISKE REFORMER MED HENBLIK PÅ ET FULDT UDBYGGET OG FULDT OPERATIONELT INDRE MARKED			
Kontrakter	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om finansielle instrumenter, der støtter SMV'er ✓ Arbejdsdokument omadgang til finansiering for små og mellemstore virksomheder ✓ Meddelelse om integrering af miljøhensyn i kontrakter ✓ Meddelelse om sociale hensyn i offentlige kontrakter ✓ Kommissionens direktiv om obligatorisk brug af standardformularer i forbindelse med offentliggørelsen af udbudsbekendtgørelser træder i kraft i maj 2002 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Offentlige kontrakter (2 foranstaltninger) ✓ Forslag til en forordning om CPV-glossaret ("Common Procurement Vocabulary") 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Iværksættelse af den nye Best-procedure
Konkurrence og statsstøtte	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Resultattavle for statsstøtte og statsstøtterejster (informationsblad) ✓ Meddelelse om statsstøtte og risikokapital ✓ Meddelelse om statsstøtte og audiovisuelle virksomheder ✓ Kommissionens forordning om statsstøtte til små og mellemstore virksomheder ✓ Kommissionens forordning om statsstøtte til uddannelse ✓ Kommissionens rammer for statsstøtte til beskæftigelse ✓ Kommissionens rammer for statsstøtte til miljøet ✓ Grønbog om revision af fusionsordningen (dec. 2001) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forslag om modernisering af gennemførelsesbestemmelserne til EF-traktatens artikel 81 og 82 (forordning) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oprettelse af et online-register ✓ Resultattavle for statsstøtte

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
Liberales erhverv	✓ <i>Forslag til et direktiv om anerkendelse af erhvervsuddannelse</i>		
Posttjenester		✓ Forslag om yderligere liberalisering af posttjenesterne (direktiv) FH	
Energi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om gennemførelsen af det indre marked for energi ✓ Rapport om fremskridtene med hensyn til åbningen af EU's energimarkeder ✓ Meddelelse om EU's energiinfrastruktur ✓ Grønbog om forsyningssikkerheden med energi i EU ✓ Kommissionens rapport om opfølgningen af grønbogen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forslag til yderligere åbning af gas- og elmarkederne ✓ Forslag til revision af retningslinjerne for de transeuropæiske energinet 	
Transport	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hvidbog om en revideret strategi for den fælles transportpolitik ✓ 2. jernbanepakke (januar 2002) – meddelelse og 4 foranstaltninger 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pakken vedrørende et fælles europæisk luftrum ✓ Forordning om oprettelse af Den Europæiske Myndighed for Luftfartssikkerhed ✓ Forslag om regler for tildeling af ankomst- og afgangstidspunkter i lufthavne ✓ Første jernbanepakke (liberalisering fra 2003, (transeuropæiske net (TEN)) og 2008 al international fragt) ✓ Forslag til revision af retningslinjerne for udvikling af det transeuropæiske transportnet ✓ Direktiv om sikkerhedsforanstaltninger for tunneler ✓ Forslag vedrørende adgang til tjenesteydelser i havne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rapport om et fælles europæisk luftrum fra gruppen på højt niveau

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
Galileo		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forordning om offentlig trafikbetjening inden for personbefordring ✓ Forslag til en beslutning om et fællesforetagende vedrørende Galileo 	
Forsyningspligtigheder	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om forsyningsforpligtelser (ajourføring af meddelelsen fra 1996) ✓ Rapport til Det Europæiske Råds møde i Laeken 		
Det indre marked for tjenesteydelser	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om strategi for et indre marked for tjenesteydelser 		
Bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse til mødet i Stockholm om bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer ✓ Hvidbog om nye styreformer ✓ Meddelelse om bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer ✓ Beslutning om tilbagetrækning af forslag, der er til behandling 		
EFFEKTIVE OG INTEGREREDE FINANSIELLE MARKEDER			
Det europæiske selskab/overtagelser		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedtægter for det europæiske selskab træder i kraft i efteråret 2004 ✓ Direktiv om overtagelser (forkastet af Europa-Parlamentet) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rapport fra gruppen på højt plan vedrørende selskabsret (januar 2002)
Handlingsplan for finansielle tjenesteydelser	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 5. statusrapport om gennemførelsen af handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forslag til afgørelser om oprettelse af et europæisk værdipapirtilsynsudvalg og et europæisk værdipapirudvalg 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedsættelse af vismandsgruppen (Lamfalussy-gruppen) (juli 2000) foreløbig rapport (nov. 2000) - endelig rapport (feb. 2001)

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
	✓ Meddelelser om ajourføring af investeringsservicedirektivet	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Afslutning af direktiv (banker og kreditinstitutioner) træder i kraft maj 2004 ✓ Afslutning af direktiv (forsikringselskaber) træder i kraft april 2003 	
	✓ Midtvejsrapport om gennemførelsen af handlingsplanen for risikovillig kapital	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Direktiv om institutter for kollektiv investering i værdipapirer (2 foranstaltninger) træder i kraft november 2002 ✓ Forslag til direktiv om forsikringsmæglere – FH 	✓ Gennemførelse af adfærdskodeks fra 1997 om skadelig beskatningspraksis
	✓ Meddelelse om regnskabsstrategi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forslag til et direktiv om supplerende tillægspensionskasser ✓ Forslag til en forordning om internationale regnskabsstandarder - FH ✓ Forslag til et direktiv om markedsmissbrug - FH ✓ Forslag til et direktiv om tilsyn med finansielle konglomerater ✓ Forslag til et direktiv om finansiell sikkerhedsstillelse - FH ✓ Forslag til en forordning om grænseoverskridende betalinger træder i kraft marts 2002 ✓ Forslag til et direktiv om forenklede prospekter 	
KOORDINERING AF DE MAKROØKONOMISKE POLITIKKER: FINANSPOLITISK KONSOLIDERING OG DE OFFENTLIGE FINANSERS KVALITET OG HOLDBARHED			
	✓ Meddelelse om de offentlige financers bidrag til vækst og beskæftigelse: bedre kvalitet og holdbarhed	✓ De overordnede retningslinjer for den økonomiske politik i 2001 (Kommissionens henstilling)	

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
UDDANNELSE OG ERHVERVSUDDANNELSE MED HENBLIK PÅ AT KUNNE LEVE OG ARBEJDE I DET VIDENBASEREDE SAMFUND			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ e-Learning (handlingsplan) ✓ Meddelelse om fremtidige mål for uddannelsessystemerne ✓ Detaljeret arbejdsprogram som opfølgning på rapporten om fremtidige mål for uddannelsessystemerne 		
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om de nye europæiske arbejdsmarkeder ✓ Memorandum om uddannelse og livslang uddannelse ✓ Meddelelse om realisering af det europæiske område for livslang læring 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Henstilling om mobilitet for studerende, volontører og undervisere 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Handlingsplan for mobilitet for studerende, volontører og undervisere
DEN SOCIALE DAGSORDEN			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ På vej mod en ny økonomisk og social dagsorden (meddelelse)* 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Den europæiske sociale dagsorden (Det Europæiske Råds møde i Nice)* ✓ Den sociale dagsorden: resultattavle (jan. 2002)*

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
FLERE OG BEDRE JOB TIL EUROPA: UDVIKLING AF EN AKTIV BESKÆFTIGELSESPOLITIK			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om kvalitet i beskæftigelses-, social- og arbejdsmarkedspolitikkerne* ✓ Grøn bog om virksomhedernes sociale ansvar* ✓ Meddelelse om lokale beskæftigelsespolitikker ✓ Meddelelse om arbejdsmarkedsdeltagelsen og fremme af aktiv aldring* ✓ <i>Første trin i høringen af arbejdsmarkedets parter om forberedelse på og orientering af ændringerne: en dynamisk fremgangsmåde i forbindelse med de sociale aspekter ved omstrukturering af selskaber. (jan. 2002)</i> ✓ <i>Forslag til et direktiv om vikararbejde (jan. 2002)</i> ✓ Meddelelse om nye europæiske arbejdsmarkeder 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Beskæftigelsespakke: den fælles rapport om beskæftigelsen, retningslinjerne for beskæftigelsen 2002 samt henstillinger vedrørende beskæftigelsen* ✓ Direktiv om information og høring træder i kraft efteråret 2004 ✓ Direktiv om arbejdstagernes deltagelse trådte i kraft marts 2001 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Anden fase af høringen af arbejdsmarkedets parter om arbejdets tilrettelæggelse (vedrørende forhandlinger om telearbejde)* ✓ Kvalitative indikatorer* ✓ <i>Den fælles rapport fra Kommissionen/Rådet om arbejdsstyrkens inddragelse (feb. 2002)*</i> ✓ Benchmarkingrapport om opfølgning af strategierne for job i informationssamfundet* ✓ Taskforcen på højt niveau vedrørende kvalifikationer og mobilitet (rapport dec. 2001) ✓ Oprettelse af Det Europæiske Overvågningscenter for Forandringer
MODERNISERING AF DEN SOCIALE BESKYTTELSE			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meddelelse om et samlet tiltag for de nationale strategier vedrørende sikre og bæredygtige pensionsordninger* ✓ Meddelelse om lægehjælp og langtidspleje i lyset af befolkningens stigende gennemsnitsalder* ✓ Handlingsplan vedrørende kvalifikationer og mobilitet feb. 2002 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vedtagelse af en række parametre med henblik på ajourføring af forordning 1408/71 om koordinering af de sociale sikringsordninger* 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Fælles rapport fra Udvalget for Økonomisk Politik/Udvalget for Socialpolitik om Lægehjælp og Langtidspleje (feb. 2002)*</i> ✓ Den åbne koordineringsmetode inden for pensionsområdet* ✓ Taskforce på højt niveau vedrørende kvalifikationer og mobilitet (rapport december 2001)

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
FREMME AF SOCIAL INTEGRATION			
Integration	✓ Meddelelse om nationale handlingsplaner for social integration*	✓ EF-handlingsprogram om social udstødelse (2002 – 2006)*	✓ Fælles rapport fra Kommissionen/Rådet om social integration*
Lige muligheder	✓ Meddelelse om en rammestrategi for ligestilling (2001-2005)*	✓ Handlingsprogram for lige muligheder (2001-2005) ✓ Direktiv om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse træder i kraft juli 2003* ✓ Direktiv om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv træder i kraft december 2003*	✓ Indikatorer for social integration* ✓
		✓ Forslag til et direktiv om ligebehandling (uddannelse, fremmelse, arbejdsvilkår)* FH	
MOBILISERING AF DE NØDVENDIGE MIDLER			
		✓ MEDIA PLUS-programmet (2001-2005) ✓ Programmet eCONTENT (2001-2005)	✓ EIB's innovation 2000-initiativ ✓ Støtte fra FTU-programmet, Den Europæiske Socialfond og andre strukturfonde

KONKLUSIONERNE FRA LISSABON	KOMMISSIONENS FORSLAG TIL RETSAKTER OG POLITIKKER	FORSLAG, DER IKKE ER VEDTAGET I EP/RÅDET + VEDTAGNE RETSAKTER	BENCHMARKING OG ANDRE INITIATIVER
TILFØJELSE AF EN MILJØDIMENSION			
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rapport om rene teknologiers bidrag til vækst og beskæftigelse 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Direktiv om fremme af elektricitet fra vedvarende energikilder 	
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EU-pakke om klimaændringer (meddelelse + forslag til direktiv om handel med kvoter for emissioner) ✓ Forslag til et direktiv om biobrændstof ✓ Hvidbog om en fremtidig strategi for transportpolitikken ✓ Grøn bog om forsyningssikkerheden med energi ✓ Forslag til direktiv om bygningers energieffektivitet ✓ <i>Forslag til et rammedirektiv om prissætning på transportområdet</i> 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konferencerne i Bonn og Marrakech

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 15.1.2002
SEC(2002) 29

ANNEX 2

to the

Commission Staff Working Paper

**in support of the Report from the Commission
to the Spring European Council in Barcelona
{COM(2002)14 final}**

THE LISBON STRATEGY – MAKING CHANGE HAPPEN

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND

Indicator a1:	GDP per capita in PPS
Indicator a2:	Real GDP growth rate
Indicator b1:	Labour productivity per person employed
Indicator b2:	Labour productivity per hour worked
Indicator c1:	Total Employment Growth
Indicator c2:	Employment Growth - females
Indicator c3:	Employment Growth - males
Indicator d:	Inflation rate
Indicator e:	Unit labour cost growth
Indicator f:	Public Balance
Indicator g:	General Government Debt

1. EMPLOYMENT

Indicator I.1.1	Total employment rate
Indicator I.1.2	Employment rate - females
Indicator I.1.3	Employment rate - males
Indicator I.2.1	Total employment rate of older workers
Indicator I.2.2	Employment rate of older workers - females
Indicator I.2.3	Employment rate of older workers - males
Indicator I.3:	Gender pay gap
Indicator I.4:	Tax rate on low-wage earners
Indicator I.5:	Life-long learning (adult participation in education and training)
Indicator I.6.1:	Accidents at work - serious accidents
Indicator I.6.2:	Accidents at work - fatal accidents
Indicator I.7.1:	Total Unemployment rate
Indicator I.7.2:	Unemployment rate - females
Indicator I.7.3:	Unemployment rate - males

2. INNOVATION AND RESEARCH

Indicator II.1: Spending on Human Resources (Public expenditure on education)

Indicator II.2: R&D expenditure - BERD

Indicator II.2: R&D expenditure - GERD

Indicator II.3.1: Level of internet access - household

Indicator II.3.2: Level of Internet access - enterprise

Indicator II.4: Science and technology graduates

Indicator II.5.1: Patents - EPO

Indicator II.5.2: Patents - USPTO

Indicator: II.6.1: Venture capital - early stage

Indicator: II.6.2: Venture capital - expansion & replacement

Indicator II.7.1: ICT expenditure - IT expenditure

Indicator II.7.2: ICT expenditure - Communications expenditure

3. ECONOMIC REFORM

Indicator III.1.1: Relative price levels

Indicator III.1.2: Price convergence between EU Member States

Indicator III.2a.1: Price of telecommunications - local calls

Indicator III.2a.2: Price of telecommunications - national calls

Indicator III.2a.3: Price of telecommunications - calls to USA

Indicator III.2b.1: Electricity prices - industrial users

Indicator III.2b.2: Electricity prices - households

Indicator III.2c.1: Gas prices - industrial users

Indicator III.2c.2: Gas prices - households

Indicator III.3.1: Market share of the largest generator in the electricity market

Indicator III.3.2.a: Market share of the incumbent in fixed telecommunications - local calls (including calls to the Internet)

Indicator III.3.2.b: Market share of the incumbent in fixed telecommunications - long distance

Indicator III.3.2.c: Market share of the incumbent in fixed telecommunications - international calls

Indicator III.3.3: Market share of the incumbent in mobile telecommunications

Indicator: III.4: Public procurement

Indicator: III.5: Sectoral and ad hoc State Aid

Indicator: III.6: Capital raised on stock markets

Indicator: III.7: Business investment

4. SOCIAL COHESION

Indicator IV.1: Distribution of Income (S80/S20 ratio)

Indicator IV.2.1: Risk of poverty rate before social transfers

Indicator IV.2.2: Risk of poverty rate after social transfers

Indicator IV.3: Persistent risk of poverty

Indicator IV.4: Regional cohesion

Indicator IV.5: Early school-leavers not in further education or training

Indicator IV.6: Long-term unemployment rate

Indicator IV.7: Population in jobless households

5. ENVIRONMENT

Indicator V.1: Emissions of greenhouse gases

Indicator V.2: Energy intensity of the economy

Indicator V.3.1: Volume of freight transport relative to GDP

Indicator V.3.2: Volume of passengers transport relative to GDP

Indicator V.4.1: Modal split of freight transport - percentage share of road

Indicator V.4.2: Modal split of passengers transport - percentage share of cars

Indicator V.4.3: Modal split of passengers transport - percentage share of aviation

Indicator V.5.1: Urban air quality - Ozone exposure above limit values

Indicator V.5.2: Urban air quality - Particulate (PM10) exposure above limit values

Indicator V.6.1: Municipal waste collected

Indicator V.6.2: Municipal waste landfilled

Indicator V.6.3: Municipal waste incinerated

Indicator V.7: Share of renewable energy

"SEC_2002_29_ANN
EX 2_EN.xls"